

220. • SZŐNYI ISTVÁN (1894-1960)

Zebegényi domboldal alkonyi fényben, 1925 körül

Olaj, vászon, 108x147 cm
Jelezve jobbra lent: Szőnyi I.

Kezdő ár: 4 200 000 Ft / 13 505 EUR
Becsérték: 7 000 000 – 9 000 000 Ft
Estimated value: 22 508 – 28 939 EUR

1. A Dunavölgy az 1930-as években

2. Delelő gulya a Duna mentén

Ismert mondás, hogy a „Fény maga az Élet”. Fény és árnyék, a világos valamint a sötét ellentéte és változása határozza meg létünk alapjait és az emberi működés legalapvetőbb paramétereit. Furcsa lenne, ha ezt éppen az emberi kifejezés egyik legkomplexebb formája, a művészet ne ültetné át a maga nyelvére. Rembrandt van Rijn, a holland barokk festészet koronázatlan királya volt a fények és árnyak

idézete, mely Rembrandt művészi nagyságát hivatott megidézni. Ez a nagyság és hihetetlen művészi erő nyugtázta le hazánkban, az 1920-as években aktív, úgynevezett rézkarcoló nemzedéket is. Egy kivételes pedagógus és néhány kiemelkedően tehetséges fiatal művész együttes erőfeszítése eredményezte művészetünk történetének e gyönyörű fejezetét. Olgyai Viktor nem elsősorban művészi ereje, hanem kivé-

teles pedagógia és legmagasabb szintű technikai tudása révén válhatott, többek között Aba-Novák Vilmos, Barcsay Jenő, Hincz Gyula és Patkó Károly mesterévé. S bár az alapokat és a technikát a fiatalok Olgyaitól sajátították el, igazi vezérük mégsem ő, hanem a velük azonos korú Szőnyi István lett. Elek Artúr 1925 őszén fontos tanulmányt közölt az ekkor induló Magyar Művészet című, színvonalas folyóiratban. Így írt a rézkarcoló nemzedékről és annak vezéregyéniségéről: „Rembrandt volt a grafikus Szőnyi-
nek nagy inspirátora és Szőnyi közvetítésével, az ő példája által és sikerének láttára lett azzá az utána következő grafikus nemzedékekre nézve is. Aki a tanulságoknak és ihletnek ezt a forrását a fiatalok számára megnyitotta, az a tanító volt: Olgyai Viktor.”

3. Rembrandt Harmensz van Rijn: Viharos táj, 1640
Herzog Anton Ulrich-Museum, Braunschweig

4. Szőnyi István: Zebegényi részlet
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

együttesének, kontrasztjának és örök vetélkedésének egyik legkiemelkedőbb művészi megfogalmazója. Működésének idejét, azaz a 17. század középső harmadát a művészettörténet a „holland aranykor”-nak, vagy sommásan „Rembrandt korá”-nak is nevezi. Metszetei, karcai és festményei, bár az idő előre haladtával mutatnak stílusbeli változásokat, de a festői fény-árny problémák iránti érdeklődése töretlen maradt.

„A fény a képzőművészet alapeleme. A kereten belüli világ fényviszonyai, az a festészet témája. A nagy varázslat, ahogy Rembrandt megidézti a fény színeit. Csodálatosan oldotta meg. Egyik portréjának a karján hurkákban rendezett szövet látható. Közelről megnéztem, 15-20 réteg van egymásra festve. A legalsó réteg is valahogy látszik. Ha messzebb léptem tőle, a szövet egyszerre csak világítani kezdett.” – olvasható Varga Imre szobrászművész memoár kötetében. Ezernyi példa közül lett taláalomra választva az

teles pedagógia és legmagasabb szintű technikai tudása révén válhatott, többek között Aba-Novák Vilmos, Barcsay Jenő, Hincz Gyula és Patkó Károly mesterévé. S bár az alapokat és a technikát a fiatalok Olgyaitól sajátították el, igazi vezérük mégsem ő, hanem a velük azonos korú Szőnyi István lett. Elek Artúr 1925 őszén fontos tanulmányt közölt az ekkor induló Magyar Művészet című, színvonalas folyóiratban. Így írt a rézkarcoló nemzedékről és annak vezéregyéniségéről: „Rembrandt volt a grafikus Szőnyi-
nek nagy inspirátora és Szőnyi közvetítésével, az ő példája által és sikerének láttára lett azzá az utána következő grafikus nemzedékekre nézve is. Aki a tanulságoknak és ihletnek ezt a forrását a fiatalok számára megnyitotta, az a tanító volt: Olgyai Viktor.”

Szőnyi és Olgyai voltak tehát azok, akik egymást kiegészítve, Rembrandt művészetének példáját és eredményeit megismertették a fiatal művészekkel. Szőnyi-
nek „már pályája kezdetén az volt a célja,

meghatározó és egymással küzdő művészeti irány Európában. Szőnyi e kettő közös nevezőjét keresve alkotta meg a most aukcióra kerülő gyönyörű tájképet is. Klasszicizált, amikor Rembrandt művészetének eredményeit alkalmazta festményén.

Az aranylón világító színek szinte felgyúlnak a zebegényi dombokat súroló alkonyi fényben. A többirétegű, transzparens festésmód pedig olyan felületi gazdagságot eredményez, mely szintén a nagy holland mester iránti hódolat egyértelmű kifejeződése. Másrészt azonban a festésmód energiája és nagyvonalúsága az expresszív irányok felé mutat, modernségéhez kétség sem férhet. „A zebegényi Duna-könyök bámulatos fény- és színcsodákat tartogatott számára. [...] Itt megtalálta a tüzes fölragyogást, az elemésztő fényt, a világosság és a sötétség ellentétének tragikus feszültségét.” – írta a már említett cikkében Ybl Ervin. Szőnyi e tájképe a két háború közötti, klasszicizáló modern festészetünk kivételes szépségű darabja.

RUM Attila

